

BSI – Buying for Social Impact

Workshop 1 **Voorbehouden opdrachten**

European
Commission

BSI – Buying for Social Impact

Programma

- *Juridisch kader (Bert Otten, Radar Advies)*
- *Hoe kun je voorbehouden opdrachten uitzetten? (Yuri Starrenburg, PSO Nederland)*
- *Wat hebben sociale ondernemingen te bieden (Jack Stuifbergen, Breedweer)*

European
Commission

Voorbehouden opdrachten art. 2.82 Aanbestedingswet

- Inhoud:
 - Doelstellingen en achtergrond
 - Aan welke ondernemingen mogen opdrachten worden voorbehouden?
 - Begrippen
 - 'Gehandicapte en kansarme werknemers'
 - 'Werknemers'

Doelstellingen en achtergrond

- Wijziging percentage van 50% naar 30%
- Bevorderen arbeidsintegratie van mensen met een arbeidsbeperking
- Impuls voor sociaal ondernemen
- Aansluiting bij nieuwe participatiewetgeving

European
Commission

Aan welke ondernemingen mogen opdrachten worden voorbehouden?

De aanbestedende dienst kan de deelneming aan een procedure voor de gunning van een overheidsopdracht voorbehouden aan **sociale werkplaatsen en aan ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben**, of de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma's voor beschermde arbeid, mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma's gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

(art.2.82, eerste lid AW)

European
Commission

'Gehandicapte of kansarme werknemers'

Doelgroep **Wet Banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten:**

- Mensen die vallen onder de Participatiewet en geen wettelijk minimumloon kunnen verdienen
- Mensen met een indicatie Wsw
- Wajongers met arbeidsvermogen
- Mensen met een gesubsidieerde baan (Wiw, ID-baan)
- Wia/Wao

European
Commission

'Werknemers'

Tenminste 30% van de 'werknemers'

- Geen wettelijke definitie van 'werknemer'
- Substantiële invulling (kortlopende en nul-urencontracten niet)
- Ook gedetacheerden, wel duurzame arbeidsrelatie

European
Commission

Te nemen stappen

STAP 1 - BEPAAL DE AARD VAN DE OPDRACHT

STAP 2 - BEPAAL DE OMVANG VAN DE OPDRACHT

STAP 3 - MAAK DE OPDRACHT BEKEND

STAP 4 - CONTROLEER OF DE INSCHRIJVERS AAN DE EISEN VOLDOEN

STAP 1 - BEPAAL DE AARD VAN DE OPDRACHT

- › Onderzoek of de opdracht zich leent voor sociaal aanbesteden. Dat zal eerder het geval zijn bij relatief eenvoudig productiewerk of bij dienstverlening waarvoor weinig of geen scholing vereist is. Denk ook aan ICT!
- › Kijk daarbij ook of het bijvoorbeeld mogelijk is een specifiek deel van de opdracht (bijvoorbeeld een bepaald perceel) voor te behouden.
- › Houd rekening met de omstandigheden in de markt; welke partijen zijn er actief, waar specialiseren zij zich in? Neem in de afweging ook de omvang van de opdracht mee; is deze groot genoeg om genoeg interesse van verschillende aanbieders te wekken, maar niet té groot waardoor kleinere ondernemingen nodeloos buiten de boot vallen.

European
Commission

STAP 2 - BEPAAL DE OMVANG VAN DE OPDRACHT

- › Maak een raming van de waarde van de opdracht. Indien de waarde van de opdracht groter of gelijk is aan EUR 221.000 (leveringen of diensten), of EUR 5.548.000 (werken) moet Europees worden aanbesteed, waarbij de mogelijkheid van het toepassen van artikel 2.82 kan worden overwogen.
- › Opdrachten onder deze drempel kan een gemeente, als het gemeentelijke inkoopbeleid dit toelaat, veelal naar eigen inzicht gunnen (ook onderhands aan het eigen SW bedrijf en/ of een PSO 30+ gecertificeerde organisatie).

STAP 3 - MAAK DE OPDRACHT BEKEND

- › Maak de opdracht bekend via de geëigende kanalen, dat wil zeggen via TenderNed voor Europese aanbestedingen.

3A - GEEF AAN DAT HET EEN VOORBEHOUDEN OPDRACHT IS

- › Geef in de aanbestedingsstukken duidelijk aan dat het:
 - (i) een aanbestedingsprocedure betreft waaraan (al dan niet voor een bepaald deel) alleen sociale werkplaatsen en aan ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben kunnen deelnemen, of
 - (ii) dat de uitvoering van (een nader omschreven deel van) de opdracht is voorbehouden.

European
Commission

STAP 3 - MAAK DE OPDRACHT BEKEND

- › Om de toegang tot een overheidsopdracht voor te behouden, zal - afhankelijk van de door de gemeente gemaakte keuze - in de aankondiging en in de aanbestedingsstukken onderstaande passage (of een passage met gelijke strekking) moeten worden opgenomen:

“In overeenstemming met art. 2.82 van de Aanbestedingswet 2012, is deelname aan deze aanbestedingsprocedure [voor wat perceel x betreft] voorbehouden aan sociale werkplaatsen en aan ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben. Ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen of ondernemingen zijn gehandicapte of kansarme werknemers.”

European
Commission

STAP 3 - MAAK DE OPDRACHT BEKEND

3B - BESCHRIJF AAN WELKE CRITERIA MOET WORDEN VOLDAAN

- › Uit de aanbestedingsstukken zal moeten blijken aan welke criteria moet worden voldaan wanneer een onderneming in aanmerking wil komen voor de voorbehouden opdracht, en op welke wijze de gemeente dat zal toetsen.

European
Commission

STAP 3 - MAAK DE OPDRACHT BEKEND

De passage:

Sociaal aanbesteden (artikel 2.82)

- › *In overeenstemming met art. 2.82 van de Aanbestedingswet 2012, is deelname aan deze aanbestedingsprocedure [voor wat perceel x betreft] voorbehouden aan sociale werkplaatsen en aan ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben (**kwalitatieve eis**). Ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen of ondernemingen zijn gehandicapte of kansarme werknemers (**kwantitatieve eis**)*

STAP 3 - MAAK DE OPDRACHT BEKEND

Kwalitatieve eis

- › Wanneer u als ondernemer aan deze aanbestedingsprocedure wilt deelnemen, dient u bij uw inschrijving aan te tonen dat uw onderneming de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel heeft.
 - › *Bewijs: Een uittreksel van de statuten van de Opdrachtnemer waarin bovenstaande is opgenomen.*

STAP 3 - MAAK DE OPDRACHT BEKEND

Kwantitatieve eis

Daarnaast dient u als ondernemer aan te tonen dat ten minste 30% van het totaal aantal werkzame fte, inclusief gehandicapte en kansarme werknemers, bestaat uit gehandicapte en kansarme werknemers die werkzaam zijn op basis van een vast of tijdelijk dienstverband of op basis van detachering.

Ten aanzien van de kwantitatieve eis van 30% werknemers, volgt uit de toelichting bij de wet dat dit op een **substantiële manier** moet worden ingevuld. Kortlopende tijdelijke contracten en nul-urencontracten vormen geen substantiële invulling. De opdrachtgever hanteert als eis dat in het kader van een detacheringsovereenkomst **minimaal 6 maanden** gewerkt moet zijn. Bovendien dient er sprake te zijn van een arbeidsverhouding, dat wil zeggen een situatie waarin de mensen uit de doelgroep gedurende een bepaalde tijd onder **gezag van de Opdrachtnemer** prestaties leveren, en als tegenprestatie een vergoeding ontvangen.

European
Commission

STAP 3 - MAAK DE OPDRACHT BEKEND

‘Gehandicapte en kansarme werknemers’ zoals bedoeld in artikel 2.82 Aw:

- ›SW-geïndiceerd
- ›Participatiewet/Wwb/IOAW/IOAZ zonder loonkostensubsidie
- ›Participatiewet/Wwb met loonkostensubsidie
- ›WAO/WIA/Waz
- ›WAJONG
- ›Vso of pro met inschrijving in doelgroepenregister
- ›WW
- ›WIW-/ID-baan
- ›Jonggehandicapten die met een voorziening WML kunnen verdienen
- ›Overig ingeschreven in doelgroepregister in kader van Banenafpraak.

European
Commission

STAP 3 - MAAK DE OPDRACHT BEKEND

Bewijslast kwantitatieve eis

U dient bij inschrijving aan te tonen dat u aan alle bovengenoemde voorwaarden voldoet.

- › Wanneer u de opdracht zelf uitvoert, kunt u bij inschrijving als **bewijs dat u aan de kwantitatieve criteria voldoet bijvoorbeeld een geldig PSO-30+ (Abw)-Certificaat van TNO overleggen dat aan uw onderneming is uitgegeven**. Ook andere stukken waaruit blijkt dat aan deze eis is voldaan, zijn toegestaan.
- › Wanneer u de opdracht door een onderaannemer laat uitvoeren, kunt bij inschrijving bijvoorbeeld een PSO-30+ (Abw)-Certificaat van de onderaannemer overleggen, vergezeld van een verklaring van de onderaannemer dat hij de betreffende opdracht zal uitvoeren

European
Commission

STAP 4 - CONTROLEER OF DE INSCHRIJVERS AAN DE EISEN VOLDOEN

Na ontvangst van de inschrijvingen **zal de gemeente moeten** nagaan of de inschrijvers **inderdaad** aan de gestelde sociale voorwaarden voldoen.

- › Publieke opdrachtgevers die sociaal willen aanbesteden binnen de mogelijkheden die artikel 2.82 van de Aanbestedingswet biedt, **zullen moeten (kunnen) toetsen** of de organisaties die op de aanbesteding inschrijven daadwerkelijk aan de criteria van artikel 2.82 voldoen. *Een gemeente kan er overigens ook voor kiezen enkel de inschrijving van de beoogde winnaar van de aanbesteding te toetsen.*
- › Het PSO 30+ (Abw)-Certificaat kan daarbij een belangrijk hulpmiddel zijn.

European
Commission

STAP 4 - CONTROLEER OF DE INSCHRIJVERS AAN DE EISEN VOLDOEN

Na ontvangst van de inschrijvingen **zal de gemeente moeten** nagaan of de inschrijvers **inderdaad** aan de gestelde sociale voorwaarden voldoen.

Kortlopende tijdelijke contracten en nul-urencontracten vormen geen substantiële invulling. De opdrachtgever hanteert als eis dat in het kader van een detacheringsovereenkomst minimaal 6 maanden gewerkt moet zijn. Bovendien dient er sprake te zijn van een arbeidsverhouding, dat wil zeggen een situatie waarin de mensen uit de doelgroep gedurende een bepaalde tijd onder gezag van de Opdrachtnemer prestaties leveren, en als tegenprestatie een vergoeding ontvangen.

European
Commission

30% van wat...een enorm verschil

A
$$\frac{\text{Teller (Doelgroep in totaal aantal medewerkers)}}{\text{Noemer (Bedrijfsomvang in totaal aantal medewerkers inclusief doelgroep)}} = \frac{40}{100} = 40\%$$

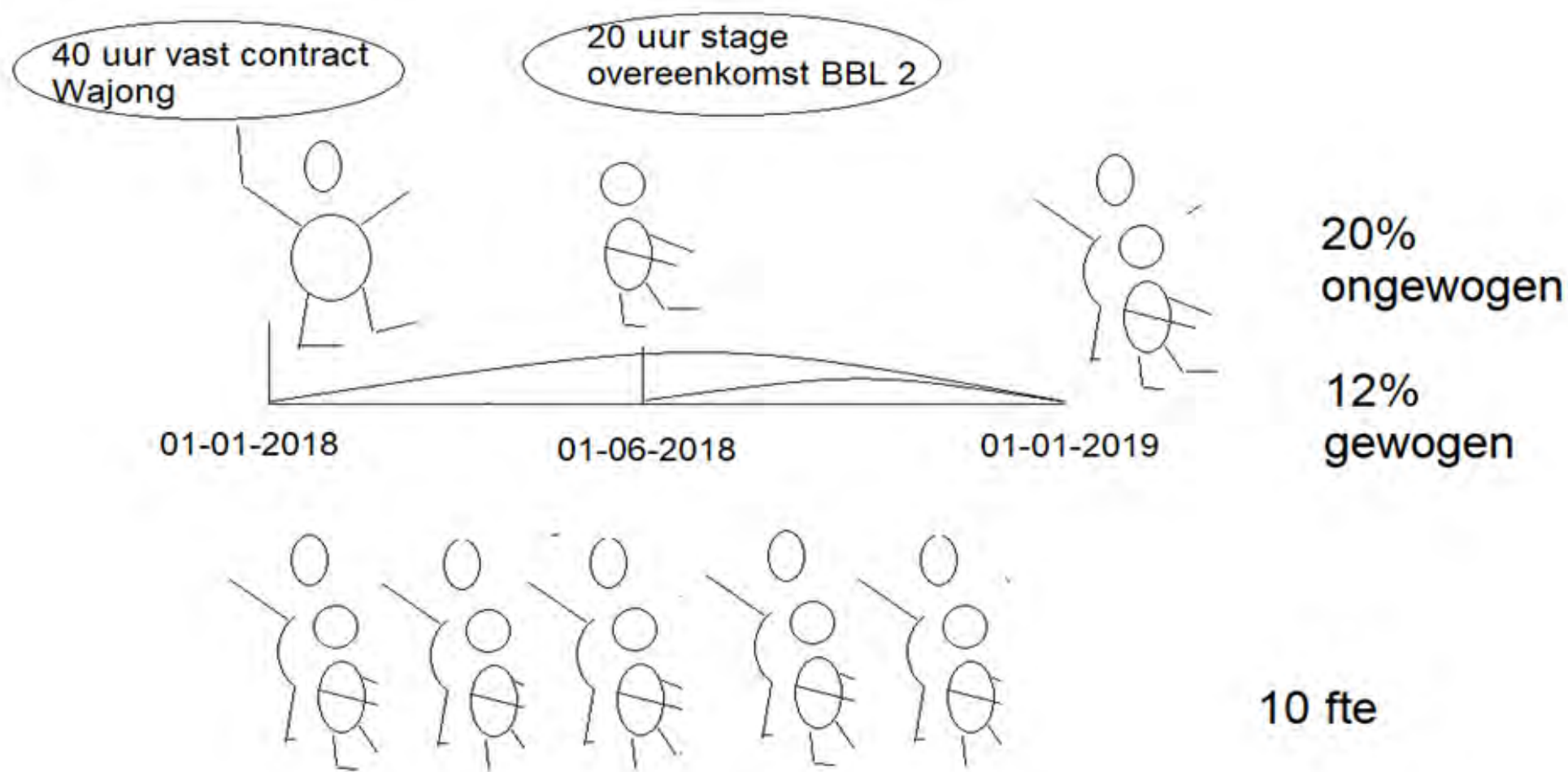
B
$$\frac{\text{Teller (Doelgroep in gewerkte uren)}}{\text{Noemer (Bedrijfsomvang in gewerkte uren inclusief doelgroep)}} = \frac{8}{80} = 10\%$$

European
Commission

Een peiljaar wat...een enorm verschil

Controle

- › Het PSO-30+ (Abw)-Certificaat (waarbij Abw staat voor 'Aanbestedingswet') maakt gebruik van de reguliere PSO-methodiek (zie www.pso-nederland.nl) en is bedoeld om ondernemingen waarbij minimaal 30% van het personeel bestaat uit personen met een afstand tot de arbeidsmarkt zichtbaar te maken door een certificering. Hierbij heeft TNO aansluiting gezocht bij de criteria zoals omschreven in artikel 2.82 van de Aanbestedingswet 2012.

European
Commission

Wat is de PSO?

- › PSO is een landelijk (1) *meetinstrument* en een (2) *keurmerk* van *TNO* voor ondernemers die werkgelegenheid bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. 1000+ organisaties hebben zich inmiddels gecertificeerd.
- › PSO laat zien welke bedrijven *meer dan gemiddeld* bijdragen aan werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en geeft daarvoor een erkenning (certificaat) af.
- › Ook de prestaties van leveranciers en samenwerkingspartners worden inzichtelijk gemaakt en gestimuleerd, dit noemen ook wel *ketenstimulering*.

European
Commission

Kwantitieve eisen

Peiljaar: De PSO meet in welke mate een organisatie duurzaam socialer onderneemt ten opzichte van andere organisaties en of zij dit op een kwalitatief goede wijze doen.

- › **Directe bijdrage: personen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie die bij een organisatie werken ten opzichte van het totale personeelsbestand.**
 - › Gewogen directe bijdrage (wegingsfactoren).
 - › Kwalitatieve beoordeling.
- › **Indirecte bijdrage: inkopen of werk uitbesteden bij andere bedrijven met een PSO-erkenning en/ of SW-bedrijven. (Telt niet mee voor 30+ berekening)**

Kwalitatieve eisen PSO

- › Organisaties moeten voldoen aan minimale kwalitatieve eisen en daarvoor een checklist invullen:
 - *passend werk*
 - *Integratie*
 - *functioneren en ontwikkeling*
 - *begeleiding*
- › De organisatie wordt grotendeels vrij gelaten in de wijze waarop ze aan deze criteria moet voldoen.
- › Aansluiten bij de organisatie.

30+ ABW		norm > artikel 2.82 Aanbestedingswet	Direct	Passend werk	Integratie	Functioneren en ontwikkelen	Begeleiding
De PSO in een schema		Resultaten (per grootteklasse)	Kwalitatieve aspecten				
Trede 3		> norm Trede 3	Indirect Direct	Passend werk	Integratie	Functioneren en ontwikkelen	Begeleiding
Trede 2		> norm Trede 2	Indirect Direct	Passend werk	Integratie	Functioneren en ontwikkelen	Begeleiding
Trede 1		> norm Trede 1	Indirect Direct	Passend werk	Integratie	Functioneren en ontwikkelen	Begeleiding
Aspirant-status		Inzicht	Indirect Direct	Plan van aanpak			
				Doelstelling	Creëren draagvlak	Aanpassen werving & selectie	Functies beschikbaar

European
Commission

Wat controleert de auditor bij PSO 30+

Aanvragende organisatie = AO (opdrachtnemer).

› De auditor controleert eerst het volgende:

- › AO = Organogram (Hoofdaanvrager en Onderliggende entiteiten)
- › AO + KvK
- › AO + Bedrijfsomvang: gemiddeld aantal Medewerkers en Fte's (gewerkte uren) van volledige AO gedurende een peiljaar

European
Commission

Wat controleert de auditor bij PSO 30+

PSO 30+ Certificaat is een specifieke uitlezing uit de Trede 3!

- › Vaststelling Aanvragende organisatie/ **KvK nummer**.
- › Minimaal **1 jaar** minimaal **2 fte** werkzame medewerker.
- › **Peiljaar** i.p.v. momentopname.
- › Overzicht doelgroepen.
- › Bewijslast afstand tot de arbeidsmarkt.
- › Aantal fte's (in **werkzame uren**) afstand arbeidsmarkt vs. totaal personeelsbestand inclusief doelgroep, in fte (**werkzame uren**) gedurende peiljaar.
- › Toetsen kwalitatieve criteria (PSO systematiek).
- › Stimuleren duurzame inzet doelgroep wordt gewaardeerd

European
Commission

Wat controleert de auditor bij PSO 30+

- › **Uitlezing doelgroepen** die expliciet vallen onder 2.82 Aw m.b.t. het **30%** criterium
- › **Bewijslast** van deze doelgroep gedurende audit.
- › Uitlezing **type contracten** vallend onder 2.82 Aw = PSO doelgroep minus stage-en werkervaringsplaatsen en re-integratietrajecten tellen niet mee in de beoordeling op basis van aantal fte's.
- › Substantiële invulling van **6+ maanden** (meten van de teller in gemiddeld totaal aantal Fte's).
- › Audit door geaccrediteerde instellingen (TUV, DEKRA, KIWA en DNV GL)

European
Commission

Dossieronderzoek kwantitatief bewijs

- › Gedurende een peiljaar worden de volgende gegevens getoetst d.m.v. een aselechte steekproef:
 - **Uitgangspositie (Doelgroep);**
 - **Aantal gewerkte uren;**
 - **type contract;**
 - **datum in-dienst per.**

European
Commission

Bewijslast “Uitgangspositie bij instroom”

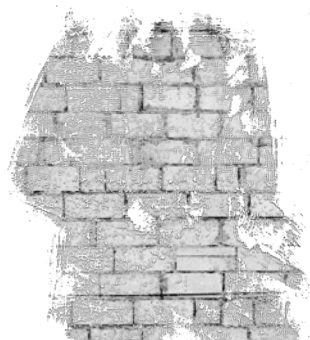
De auditor controleert (steekproefsgewijs) o.b.v. het volgende bewijslast of uw medewerker tot de PSO-doelgroep behoort:

- › Uittreksel Doelgroepregister;
- › De bewijsstukken dienen in alle gevallen formele documenten te zijn. Dit zijn bijvoorbeeld brieven of mails van uitkerende instanties of SW-bedrijven en arbeids-, detacherings- of leerwerkovereenkomsten of een No-risk Polis.
- › Bewijslast dient herleidbaar te zijn naar een door u opgegeven correspondentienummer.

En toetsing:

- › 30% in dienst of gedetacheerd mits duurzaam en substantieel van aard en minimaal 6 maanden gedetacheerd.
- › Alleen doelgroepen vallen onder 2.82 AW

EXPOSITIE

BREEDWEER

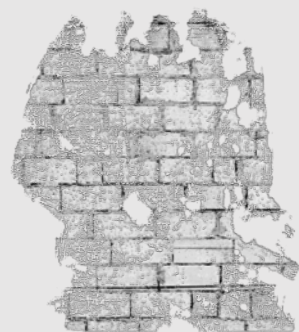
Van glazenwasser naar IMPACTMAKER

Jack Stuifbergen

Implemented by

Mijn vader...

1988

Implemented by

Sociaal ondernemen

2009

Implemented by

Wij verkopen
IMPACT

NU

Impactmakers

Implemented by

Mensen richting arbeid gebracht

Implemented by

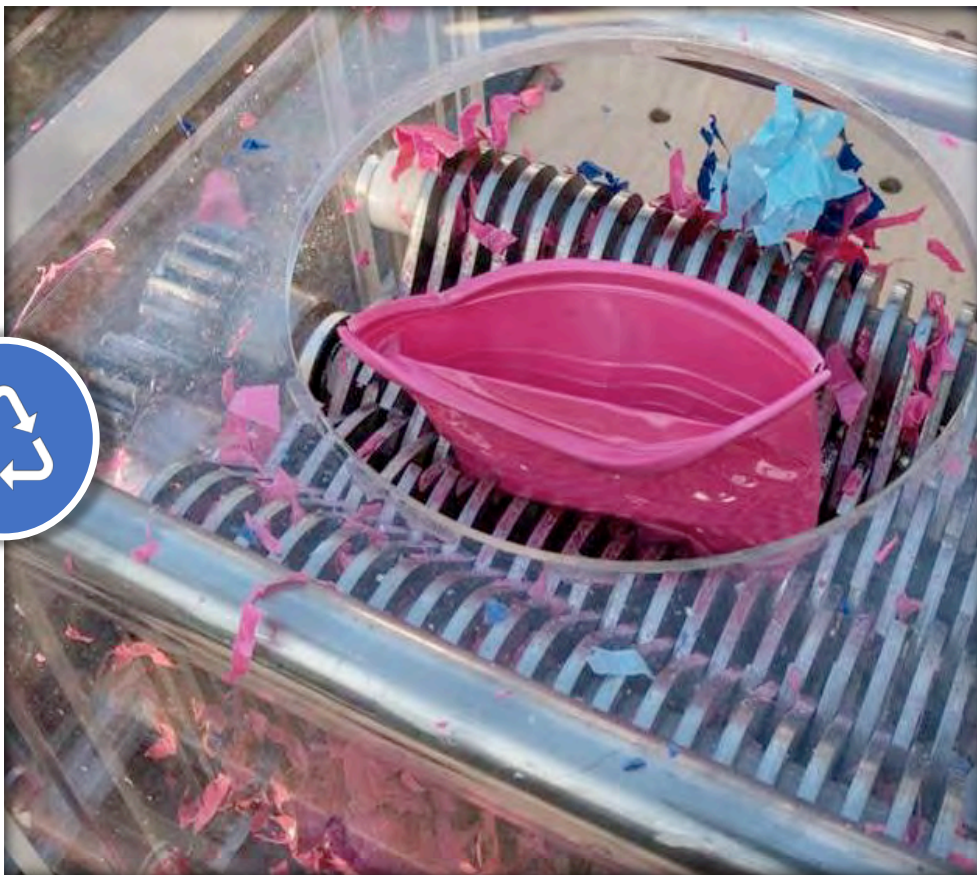
165

Een MBO diploma

Implemented by

4T

Plastic omgezet in fila

Implemented by

114

Prullenbakken gep

Implemented by

SDG IMPACT DASHBOARD - ZICHT OP JE BIJDRAGE AAN DE SDGs

		EIND 2019	EIND 2020	EIND 2021	REALISATIE						
	Inclusieve economie	KPI 1: # uitstroom naar betaald werk Aantal deelnemers: <table><tr><td>12</td><td>0</td><td>0</td></tr></table> Aantal naar werk: <table><tr><td>6</td><td>0</td><td>0</td></tr></table>			12	0	0	6	0	0	
12	0	0									
6	0	0									
	Scholing	KPI 2: # deelnemers dat aan het eind van het traject volledig de Mbo-opleiding (niveau 2) succesvol heeft afgerond Aantal: <table><tr><td>3</td><td>0</td><td>0</td></tr></table>			3	0	0				
3	0	0									
	SROI	KPI 3: # SROI percentage van het totaal aantal ingezette productiviteitsuren Aantal: <table><tr><td>8</td><td>0</td><td>0</td></tr></table>			8	0	0				
8	0	0									
	Diversiteit en gelijke kansen	KPI 4: # vrouwen bij wie de belemmeringen om naar economische zelfstandigheid te gaan, zijn weggenomen Aantal vrouwen: <table><tr><td>16</td><td>0</td><td>0</td></tr></table>			16	0	0				
16	0	0									

Implemented by

1 Geen armoede

**3 Duurzame
inzetbaarheid**

**4 Kwaliteits-
onderwijs**

**8 Eerlijk werk &
economische
groei**

**10 Ongelijkheid
verminderen**

**12 Verantwoorde
consumptie &
productie**

13 Klimaatactie

**17 Partnerschap
om doelen
te bereiken**

Implemented by

Aantal aanbestedingen 2.82

- Gemeente Leeuwarden
- Gemeente Texel
- Gemeente Dronten
- Opbrengst (t/m 2019) 15x 2.82 aanbestedingen weten te winnen

Implemented by

GEEN 2.82 GEMISTE KANS !

Implemented by

